

NOWE KSIĄŻKI Z POLSKI

Newsletter nr 13

grudzień 2022 - luty 2023

MARTYNA BUNDA

PODWILCZE

WYDAWNICTWO Wydawnictwo Literackie

STRONY 320

ISBN 978-83-08-07591-3

„Podwilcze” to trzecia powieść Martyny Bundy, która i tym razem prowadzi czytelnika na północ Polski. Fabularnym rdzeniem powieści jest zawiła relacja głównej bohaterki Kornelii z przypadkowo poznaną kobietą, która staje się dla młodej dziewczyny swego rodzaju mentorką, a także kimś na wzór przyjaciółki, a po trosze i matki dającej ciepło i uwagę, których ta nie doświadczyła ze strony swojej rodzicielki. Narcyza, postać tajemnicza i niejednoznaczna, przede wszystkim zaraża Kornelię miłością do psów i piękna, wprowadzając ją w głęboki świat sztuki i kynologii. Te dwa motywy są kluczowe i stają się kanwą, na której budowana jest opowieść. Cichym bohaterem jest także opuszczony pałac w Podwilczu, który łączy dawne historie ze współczesnymi wydarzeniami. W najnowszej powieści autorka misternie kreuje portrety kobiet, zwierząt, miejsc. I trudno jednoznacznie stwierdzić, które z nich wysuwają się na pierwszy plan. /ŁG/

ELŻBIETA CHEREZIŃSKA

SYDONIA

WYDAWNICTWO Zysk i S-ka

STRONY 584

ISBN 978-83-8202-759-4

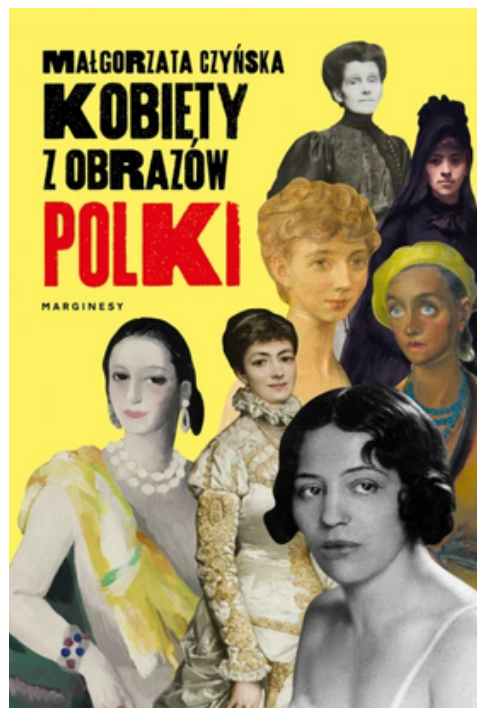

„Sydonia” to nadzwyczaj wciągająca powieściowa wariacja na temat historycznej postaci Sydonii Bork – żyjącej na przelocie XVI i XVII wieku szlachcianki z rodu od wieków osiadłego na Pomorzu. Została ona oskarżona o czary, w tym o rzucenie klątwy na panującego władcę z rodu Gryfitów, i skazana na śmierć podczas głośnego procesu sądowego. Na przykładzie protagonistki widać jak na dłoni, na jakie kobiety padały w dawnym społeczeństwie podejrzenia: samotne, uznawane za kłótniwe (Sydonia przez całe życie sądziła się z rodziną o należne jej pieniądze), zbyt samodzielne w myśleniu i zdobywaniu wiedzy. Cherezińska zarazem rysuje charakter swojej bohaterki bez idealizacji – ukazując nie tylko jej życiową zaradność, determinację i osobistą godność aż do tragicznego końca, ale także porywczność, pieniactwo i zarozumiałość. Dzięki temu, a tak-że dozie tajemnicy, poetyckiej zmysłowości i niedopowiedzeniom, którymi podszyta jest narracja (w końcu, czy to możliwe, by bez udziału sił nadprzyrodzonych w ciągu kilkudziesięciu lat wymarł cały potężny ród, a przeżywające rozkwit księstwo Gryfitów zniknęło z mapy Europy?), powieść unika melodramatycznych uproszczeń. Zamiast tego z jej kart płynie refleksja na temat złożoności kobiecej siły oraz potęgi legendy. /AU/

MAŁGORZATA CZYŃSKA

KOBIETY Z OBRAZÓW. POLKI

WYDAWNICTWO Marginesy
STRONY 328
ISBN 978-83-67406-69-7

Małgorzata Czyńska powraca z kolejną książką poświęconą kobietom z obrazów. Tym razem autorka przedstawia sylwetki polskich artystek, twórczyń i muz malarzy – Anny Bilińskiej, Teresy Roszkowskiej, Olgi Boznańskiej, Heleny Modrzejewskiej, sióstr Pareńskich – Zofii, Marii i Elizy, Heleny Rubinstein, Zofii Jachimeckiej i Zofii Stryjeńskiej.

Czyńska, z przenikliwością właściwą biografowi, ale i wielką empatią dla swoich bohaterek, niejako zdejmuje ich zakurzone wizerunki ze ścian muzeów i galerii – widzi w nich przede wszystkim kobiety, które żyły na własnych zasadach, często wbrew konwenansom i oczekiwaniom społecznym. Z siedmiu esejów biograficznych wyłaniają się portrety psychologiczne kobiet, które odważyły się związać swoje życie ze sztuką i napisać własną historię, pozostawiając po sobie dorobek, który do dziś inspirowe. /AC/

GRZEGORZ FILIP

ILUMINACJA. 12 OPOWIADAŃ

WYDAWNICTWO WBPiCAK
STRONY 254
ISBN 978-83-66453-98-2

Grzegorz Filip to autor powieści i opowiadań, redaktor czasopism literackich (obecnie redaktor naczelny miesięcznika „Nowe Książki”). Podczas lektury najnowszej książki jego autorstwa odniosłem wrażenie jakby Grzegorz Filip sztuki pisania opowiadań uczył się u Bolesława Prusa, Tomasza Manna czy Jarosława Iwaszkiewicza. I nie powiem: bardzo mi to odpowiada. Klasyczny tok narracji, precyzyjny, wnikliwy, niespieszny sposób obserwowania świata, ludzi i zjawisk, a w centrum uwagi - ludzkie, zwykłe trudne, a na naszych oczach piętrzące się komplikacjami - sytuacje. Jeśli potrzebujecie prozy, która da wam szansę zastanowić się nad wieloma sprawami, które bywa, iż czynią wasz dzień trudnym wyzwaniem - czytajcie Filipa. To tylko dwanaście krótkich utworów prozą. Dwunastu apostołów, których rozsyła po świecie autor i przysłuchuje się ich opowieściom. /KK/

MACIEJ HEN

SEGRETARIO

WYDAWNICTWO Wydawnictwo Literackie
STRONY 464
ISBN 978-83-08-08055-9

„Segretario” to awanturnicza powieść historyczna, w której Maciej Hen przenosi czytelnika do wielokulturowego Krakowa lat dziewięćdziesiątych XV wieku. W dwunastu listach główna bohaterka Gredechin Specht opisuje przyjaciółce z dzieciństwa barwną i zaskakującą historię swojego życia.

Gredechin Specht marzy o tym, aby się kształcić. Nie może tego jednak zrobić z powodu swojej płci. Wpada więc na szalony plan przebrania się za chłopca, przybiera imię Georg i wyrusza w świat zdobywać wiedzę. Dzięki sprytowi i inteligencji sprawnie realizuje swoje plany. Po wielu perypetiach trafia do Krakowa, gdzie rozpoczyna studia medyczne, jednocześnie pracując jako sekretarz słynnego poety, polityka i królewskiego doradcy Filipa Kallimacha.

Zaletą książki jest jej silne umocowanie w historycznych realiach przy konsekwentnym prowadzeniu bogatej w wydarzenia fabuły. Mamy do czynienia z nasyconą i spójną opowieścią, w której doskonale ujęte są zarówno duch epoki, charaktery bohaterów i ich osobiste przeżycia, jak również uniwersalne tematy dotyczące tolerancji czy tożsamości. /KM/

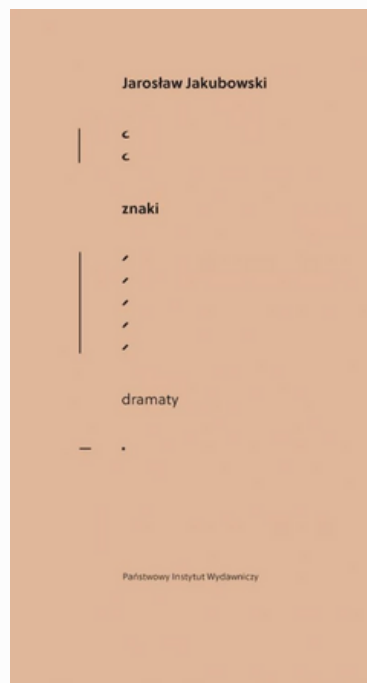
JAROSŁAW JAKUBOWSKI

ZNAKI. DRAMATY

WYDAWNICTWO PIW

STRONY 512

ISBN 978-83-8196-544-6

Jarosław Jakubowski należy do ścisłej czołówki współczesnych polskich dramatopisarzy, choć pisze także opowiadania, wydaje zbiory wierszy. Tom „Znaki” zawiera osiem dramatów napisanych w różnych okresach życia twórczego, są tu utwory już publikowane i realizowane w teatrze, w telewizji czy radiu, są też dramaty premierowe. Połowę z nich łączy pewien motyw – ich bohaterowie, jak pisze Jakubowski, „wojnę albo mają za sobą, albo też nigdy się ona dla nich nie skończyła”. To w obliczu wydarzeń na Ukrainie nabiera dodatkowego wymiaru. Druga grupa dramatów jest bardziej różnorodna. W postłowie do tomu Jagoda Hernik Spalińska odnotowuje: „Gdy próbuję określić twórczość i osobowość Jarosława Jakubowskiego, pierwszym słowem, które przychodzi mi do głowy, jest »rozległość«”. Rozległość podejmowanej problematyki, jak i rozległość formy, różnorodność tematów, od pewnych rozliczeń z mitami po antyutopię, historię rozpadu związku czy sztukę inspirowaną postacią i twórczością Tadeusza Różewicza. /JP/

KATARZYNA MICHALCZAK

SYNU, JESTEŚ KOTEM

WYDAWNICTWO Cyranka

STRONY 176

ISBN 978-83-67121-20-0

„Synu, jesteś kotem” Katarzyny Michalczak to bardzo osobista książka. To historia relacji matki z synem, który jest w spektrum autyzmu. Autorka podejmuje próbę zrozumienia siebie, swojego syna Radka i tego, co łączy ich oraz dzieli. Książka jest rodzajem rozmowy, niezwykle szczerzej i autentycznej, bo opartej na własnym doświadczeniu. To zapis ich wspólnego poznawania się, nauki akceptacji i wzajemnego zrozumienia swoich potrzeb, ustalania reguł oraz rozliczania z popełnionych błędów, gorzki i bolesny obraz wymagającej i nierzadko trudnej relacji. Autorka pokazuje, że to niełatwa droga, pełna błędów, złych decyzji, trudnych momentów i niepowodzeń. Co ważne, autorka napisała tę książkę wspólnie z synem, którego głos jest równorzędny względem głównego w prowadzonej narracji. Bardzo cenne są fragmenty napisane z perspektywy syna, gdyż pozwalają poznać jego punkt widzenia i podejście do wielu spraw. „Synu, jesteś kotem” to również manifest wielkiej miłości macierzyńskiej, której nie zawsze towarzyszą znane większości społeczeństwa gesty i słowa, ale daje ona odwagę i siłę do zmagania się z trudną codziennością i pozwala przewyżczać poważne problemy. /KH/

KRYSTYNA MIŁOBĘDZKA I HANIA RANI *CIEBIE ODE MNIE*

WYDAWNICTWO Wolno

STRONY 60+CD

ISBN 978-83-959390-9-9

„Ciebie ode mnie” to wybór wierszy (dokonany przez wydawcę Jarosława Borowca) jednej z najważniejszych poetek polskich XX i XXI wieku. Okazuje się, że ta ponaddziesięcioletnia autorka wciąż inspiruje młode pokolenie artystów. Do książki dołączono płytę, na której trzydziestodwuletnia pianistka Hania Rani wykonuje muzykę skomponowaną do wierszy Miłobędzkiej. Ta zaś czyta/melorecytuje swoje teksty i tym sposobem artystki tworzą „współgrę” – znakomite połączenie muzyki i słowa. Poezja Miłobędzkiej jest oparta częstokroć na swoistym językowym kamuflażu: za słowami (dość oczywistymi) stoją ukryte znaczenia. Da się je wydobyć. Potrzeba jednak bardzo uważnej lektury, polubienia językowych zabaw czy łamigłówek, jak chociażby w tym symbolicznym wierszu: „Wróć i bądź jeszcze dalej. / Idź i jeszcze raz zostań”. Warto wspomnieć, że w 2020 roku w wydawnictwie Wolno ukazał się już obszerny wybór wierszy Krystyny Miłobędzkiej pt. „jest / jestem”, równie starannie i pięknie wydany jak ten nowy. /JP/

TOMASZ PATORA

ŁOWCY SKÓR

WYDAWNICTWO Otwarte

STRONY 368

ISBN 978-83-8135-269-7

O złowrogich łowcach skór swego czasu słyszał w Polsce niemal każdy. Zbrodniczy proceder, który miał miejsce w łódzkim pogotowiu w latach 90. ubiegłego wieku i w pierwszych latach XXI wieku, wstrząsnął opinią publiczną. Wielu nie mogło wówczas uwierzyć, że niektórzy lekarze, ratownicy medyczni, dyspozytorzy i kierowcy karetek nie tylko nie ratowali ludzi potrzebujących pomocy, ale w wielu przypadkach uśmiercali pacjentów tylko po to, by wziąć łapówki od zakładów pogrzebowych. W swojej książce dziennikarz śledczy Tomasz Patora po 20 latach wraca do tej sprawy, jednej z najważniejszych w swojej karierze. Patora szuka przyczyn patologicznych sytuacji, wiernie odmalowuje portrety bohaterów, pokazuje skalę procederu – znacznie większą niż nam się mogło wydawać – i opisuje jego skutki. Książka Patory to doskonale udokumentowany, sugestywny, mrozący krew w żyłach reportaż śledczy, wart lektury nawet za cenę późniejszego niepokoju w kontaktach ze służbą zdrowia. /DK/

ADAM POPRAWA *ZASZŁOŚCI*

WYDAWNICTWO PIW

STRONY 232

ISBN 978-83-8196-485-2

Książka jest świadectwem wielkiej uwagi w przyglądaniu się światu, reakcją na jego językowy wymiar. Treść prezentowana w formie luźnych, datowanych zapisków, staje się wycieczką w głąb pokładów rzeczywistości tak często nam obojętnych czy niedostrzeganych. Niezwykle wyczułone ucho Adama Poprawy wyłapuje lapsusy i bon moty, nieporadne metafory i nieświadome zaburzenia frazeologizmów. Zapisy punktuja – choć często komentarza brak, ale ten ton waży tym mocniej – uczelnianą nowomowę, nienaturalność języka siłacego się na powagę i patos. Spisujący jest czujny w stosunku do wszystkiego, co szarpie frazy i zakłóca sekwencje wypowiedzi. Drugim z bohaterów „Zaszłości”, poza językiem, jest codzienność. Te zapiski z nie-dziennika są odbiciem przypadkowych spotkań, zasłyszanych cudzych rozmów, wizyt czy nawet zakupów. To słowa, które równie dobrze mogłyby znaleźć się skreślone naprędce na biletach, serwetkach, marginesach notatników. Celne, lapidarne, trafiające w (czuły) punkt. /AZ/

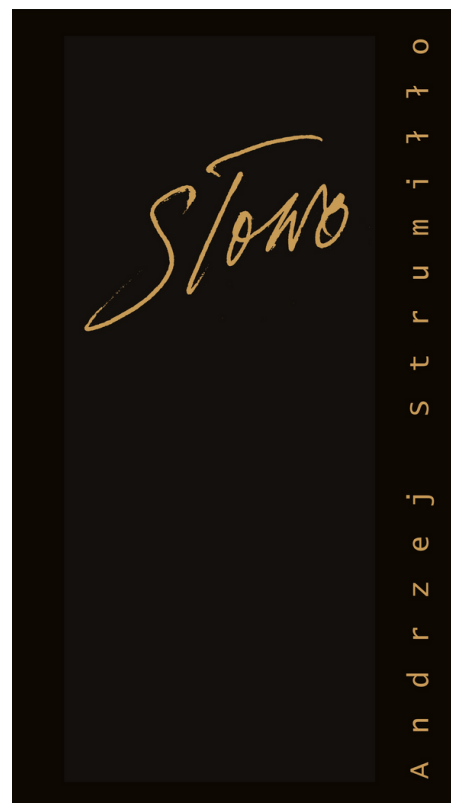
ANDRZEJ STRUMIŁŁO

SŁOWO

WYDAWNICTWO słowo/obraz terytoria

STRONY 385+12

ISBN 978-83-8325-004-5

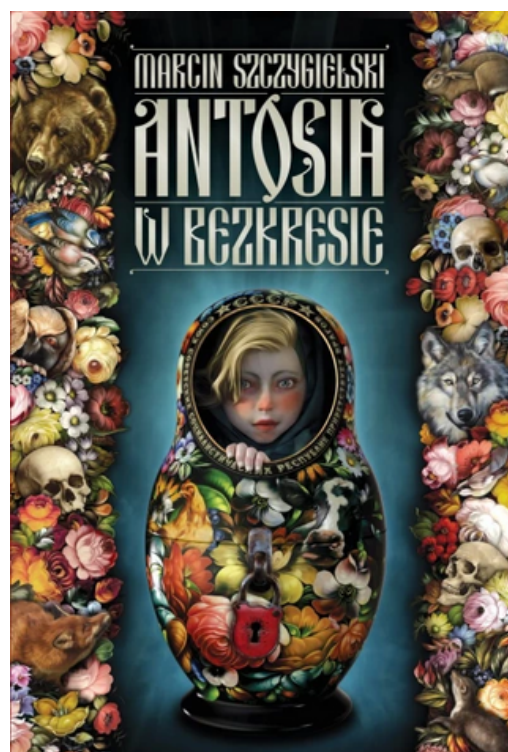

„Słowo” to obszerny zbiór rozproszonych tekstów wybitnego polskiego malarza, rzeźbiarza, grafika, fotografa i poety (czy istnieje zajęcie artystyczne, którego Andrzej Strumiłło nigdy się nie imał?). W tomie znajdują się m.in. fragmenty dzienników, artykuły pisane do prasy, fragmenty audycji radiowych i teksty okolicznościowe. Mniej ważna jest tu jednak forma zapisków, bo uwagę czytelnika zwraca przede wszystkim treść. Tematy podejmowane przez autora odzwierciedlają jego imponujący wachlarz zainteresowań – pisze m.in. o malarstwie, krajach Azji, Nowym Jorku, w którym mieszkał dwa lata, tradycji Wielkiego Księstwa Litewskiego, religiach i poszukiwaniach duchowych, a także pięknie krajobrazów Mazur i Podlasia. Przede wszystkim jednak Strumiłło, czasem wprost a czasem pośrednio, opowiada w „Słowie” o sobie, a zatem o człowieku, którego przez całe 93-letnie życie pobudzał niepohamowany głód wiedzy i doświadczeń. /RP/

MARCIN SZCZYGIELSKI

ANTOSIA W BEZKRESIE

WYDAWNICTWO Latarnik
STRONY 288
ISBN 978-83-63841-53-9

Idylliczny świat Antosi rozpada się w jednej chwili. W 1939 roku jej tata trafia do wojska, a dziewczynka razem z mamą zostaje w niehumanitarnych warunkach deportowana do kołchozu w Kazachstanie. Tam zaczyna się jej pełna wspomnień opowieść o szczęśliwym życiu rodzinnym na Kresach Wschodnich i o dramatycznej przemianie, jaką musi przejść, by odnaleźć się w nowej, wrogiej rzeczywistości. Marcin Szczygielski doskonale oddaje stan ducha dziecka, które już na zawsze musi pożegnać się ze swoim dzieciństwem – pokazuje bezradność dziewczynki, tęsknotę za bliskimi, gorycz i złość podszyte nieustannym strachem. Niezwykle szczegółowo przybliży też historyczny kontekst i warunki życia w sowieckim systemie, upamiętniając losy tysięcy rodzin i tysięcy dzieci, które utraciły swój dom. Powieść, wyróżniona w 2022 roku Nagrodą Książka Roku Polskiej Sekcji IBBY, może być doskonałym pretekstem do rozmowy z dziećmi o trudnych doświadczeniach wojny i uchodźstwa, których dzisiaj są świadkami. /GD/

PRZYGOTOWAŁ ZESPÓŁ INSTYTUTU KSIĄŻKI

Teksty:

Angelika Ciszek /AC/, Gabriela Dul /GD/,
Łucja Gawkowska /ŁG/, Katarzyna Humeniuk /KH/,
Dariusz Kawa /DK/, Krzysztof Koehler /KK/,
Karolina Makieta /KM/, Jakub Pacześniak /JP/,
Radosław Pulkowski /RP/, Agnieszka Urbanowska /AU/,
Anna Zagórska /AZ/

Prowadzenie: Jakub Pacześniak
j.paczesniak@instytutksiazki.pl

ZAPRASZAM DO KONTAKTU